

جدال قدیم بر سر تدوین قانون کار

رهبر کنونی جمهوری اسلامی که در آن زمان رئیس جمهور بود، به نفع کدام جریان در درون حاکمیت، هنگام تدوین قانون کار وارد صحنه شد؟

"قانون کار" که اکنون زیر ضربات پیاپی دولت احمدی نژاد و بویژه وزیر کار کابینه او "جهرمی" است، حاصل جدال تنگاتنگی است که در سالهای اول تاسیس جمهوری اسلامی بر سر تهیه و تصویب آن جریان داشت. یعنی همان سالهایی که کمتر نیرو و گروه سیاسی و چپ داخل کشور به ضرورت تدوین این قانون توجه داشت و اهمیت آن را درک می کرد. رهبری وقت حزب توده ایران با آگاهی از اهمیت تدوین قانون کار، همزمان با ارائه طرح های خود، آگاه ساختن فعالان کارگری و خود کارگران، لحظه ای از افشای گرایش های ضد کارگری در حاکمیت وقت جمهوری اسلامی غفلت نکرد. آنچه در پرسش و پاسخ ۷ آذر سال ۶۱، یعنی اندکی پیش از یورش اول به حزب توده ایران مطرح شد گوشه ای از همین کارزار بود. بحث بر سر روح حاکم بر قانون کار بود که در زمان ریاست جمهوری علی خامنه ای تدوین می شد. بخوانید:

در هفته ای که گذشت، باز هم یکی از مهم ترین مسائل، مسائل کارگری بود. که به مناسبت طرح پیشنهادی قانون کار توسط وزارت کار و بحث آن در میان کارگران و شوراهای اسلامی و انجمن های اسلامی کارگری و همچنین بررسی آن توسط مقامات دولتی در مرکز توجه قرار داشت.

پیش نویس قانون کار، آن طور که در سخنان کارگران، در جلسات مختلف، در نوشته های جراید و در بحث های مسئولان متعهد کارگری به کرات خاطر نشان شده طرحی است ارتجاعی و مخالف با قانون اساسی این مسئله مهم با اهداف انقلاب، به ثمرات بیش از پنجاه سال پیکار طبقه کارگر ایران، با قانون اساسی خونبهای انقلاب، با سرنوشت آینده میهن انقلابی ما و با زندگی روزمره میلیون ها زحمتکش و خانواده های آنان پیوند دارد. حول این مسئله، کلیه مسائل کارگری، در حال حاضر، متمرکز شده است. حول همین محور، هم اکنون یکی از شدیدترین نبردها بین مدافعان انقلاب و مسخ کنندگان آن جریان دارد. حول همین محور، یکی از مهم ترین پدیده های پس از انقلاب یعنی بیداری و آگاهی طبقه کارگر و عمل مستقل و آگاهانه انقلابی او در حال تکوین و نضج و بروز است. حول همین محور، اسلام نمایی و تظاهر به مکتبی بودن، به مثابه تنها معیار انقلابی بودن، بیش از هر وقت در یکی از حساس ترین عرصه ها رنگ می بازد و معیارهای واقعی، که بر اساس آن اسلام انقلابی نیز خط و مشی خود را از اسلام مدافع سرمایه داری جدا می کند، شکل می گیرد.

بنابراین، جا دارد که همه رفقا و هواداران نهایت توجه را به این مسائل معطوف دارند و نه تنها زوایا و جوانب آن را با دقت دنبال کنند، بلکه خود فعالان و با تمام قوا در راه شکل دادن به آن و بردن نظریات درست و انقلابی به میان کارگران و دفاع از انقلاب و اهداف آن در برابر همه ناراضی تریشان و مسخ کنندگان و مدافعان آشکار و پنهان سرمایه داری، بکوشند. در هفته ای که گذشت، دو بار هیئت دولت برای بررسی پیش نویسی که آقایان توکلی و معتمد رضائی وزیر کار و معاون او تهیه کرده اند، تشکیل جلسه داد. هر دو بار آقای خامنه ای رئیس جمهور در جلسه شرکت کرد، بنا به اطلاعیه رسمی، در جلسه اول "روح حاکم بر لایحه" مورد بحث قرار گرفت، رویدادهای سه هفته اخیر نشان می دهد، که درست بر سر همین "روح حاکم بر لایحه"، جدی ترین نبردها درگرفته است. در همه شهرهایی که جلسات و گردهمایی ها تشکیل شده، کارگران عقیده راسخ خود را در طرد پیش نویس قانون کار بیان داشته و خواستار بازپس گرفتن پیش نویس شده اند.

خواست استرداد پیش نویس قانون کار و تدوین یک قانون کار انقلابی، که متکی بر منافع حقه طبقه کارگر و مطابق با قانون اساسی باشد و به اهداف انقلاب خدمت کند، اینک دیگر با صراحت و جدیت مطرح شده است.

روح حاکم بر این لایحه، روح مدافعه از کارفرمایان و سرمایه داران و بی اعتنایی به کلیه حقوق مسلم و بدیهی کارگران است. این روح کلی حاکم باید عوض شود. کارگران "پارس سیلندر"، شیراز گوئی بیانگر سخن همه کارگران شده اند، هنگامی که در نامه خویش نوشته اند:

"ما اعتقاد داریم که قانون کار جدید باید با استفاده از نظرات شهید مظلوم بهشتی، که از صاحب نظران اسلامی در مسائل کار و کارگری بودند، نوشته شود.

پس سخن از "قانون جدید" است، و همه می دانند که نظریات شهید بهشتی از ریشه با برداشت حمایت از سرمایه داری، که آقای توکلی و همکارانش مدافع آنند، مغایر است. بیهوده نبود که هفته ما قبل، نخست وزیر حساب خویش و کابینه را از پیش نویس وزارت کار جدا ساخت و تاکید کرد که در این هیئت دولت قانونی به زیان مستضعفین تصویب نخواهد شد. این هفته آقای خامنه ای رئیس جمهور در پایان دومین جلسه هیئت وزیران گفت:

"من امید زیادی دارم که بتوانیم قانون کار کاملی تهیه کنیم و به مجلس بدهیم."

از کلمه اظهار نظرها و موضع گیری های خود کارگران و نمایندگان آن ها در شوراها و انجمن های اسلامی معلوم می شود که این "قانون کامل" البته این پیش نویس یا چیزی شبیه به آن نیست، بلکه به گفته کارگران شیراز، باید "قانون کار جدید" نوشته شود. سلسله مقالاتی که روزنامه "صبح آزادگان"، در تمام روزهای هفته ای که گذشت، نوشت، همین ضرورت را ثابت می کند.

سه نکته مهم در پیوند با مسئله قانون کار

همزمان و در پیوند با طرح مسئله قانون کار، به سه نکته مهم باید توجه کرد. یکی طرح مسائل مبرم کارگری به مناسبت طرح پیش نویس، دوم رو در روئی "خط"ها در محافل حاکمیت و پیرامون آن. در این زمینه و لزوم حمایت از خط امامی ها در مقابله با خط مخالف، سوم بیان نظریات حزب توده ایران بر شالوده منافع طبقاتی کارگران.

1- در پیوند با مسئله گرهی کنونی، یعنی قانون کار، کارگران سایر مسائل مهم طبقاتی و صنفی خود را نیز مطرح می کنند، از این قبیل است: مسئله امنیت شغلی، بازگشت اخراجی ها، هزینه مسکن، حق عائله مندی، عقب افتادن پرداخت حقوق، بیمه، وضع غذا، وضع سرویس، بهره وری، مهد کودک، احیاء شوراها در آن جا که منحل یا منفعول شده، ابقاء شوراها در آن جا که وجود دارند و فعالند، ایجاد شوراها در آن جا که هنوز به وجود نیامده اند.

یک نمونه: کارگران خباز از فرصت مصاحبه روزنامه اطلاعات استفاده کرده، به "استدلالات" مدافعین پیش نویس جواب دندان شکن داده اند. آن ها سایر مسائل کارگری حیاتی خود را در پیوند با این مسئله گرهی کنونی مطرح کرده و گفته اند:

"کارگران نانوائی ها از هر حیث در مضیقه هستند، آن ها حتی از حق بیمه محرومند. کارفرماها هرگز زیر بار نتایج جلسات و کمیسیون ها نرفته اند. وزارت کار باید مشکلات دیگر ما را نیز حل کند. ولی این وزارت خانه زیر بار نمی رود، مثلا در مورد حق عائله مندی، که به طور یک طرفه از سوی کارفرماها قطع شد، وزارت کار هیچ واکنشی نشان نداد.

مسئولین بدون هیچ دلیلی اجازه تجدید انتخابات اتحادیه را به ما نمی دهند. اگر سندیکای ما منحل شود، هیچ مرجع دیگری برای پیگیری و حل مشکلات ما باقی نخواهد ماند. در

شرایطی که کارفرماها سازمان صنفی مستقل خود را دارند، چرا ما کارگران مستضعف
ناوایی ها فاقد آن باشیم."

به روشنی پیداست که چگونه کارگران آگاه و انقلابی ما، به مناسبت پیش نویس قانون کار و
در ارتباط با آن، حادثترین مسائل خود را، از بیکاری و بیمه گرفته تا شکل های صنفی،
مطرح می کنند.

برای بیان این خواست ها، دور محور اصلی تدوین قانون کار جدید و انقلابی، کارگران از
اشکال مختلف حق طلبی و اظهار نظریات خود استفاده می کنند. از جمله همین اخیرا شاهد
اشکالی از این قبیل بوده ایم: تشکیل مجمع عمومی و رای گیری، مراجعه به مسئولان متعهد
و مقامات خط امامی، رفتن به مجلس شورای اسلامی، مراجعه به خانه کارگر و به کمیسیون
کار مجلس، نامه نویسی به مجلس، گرفتن تائیدیه از مجلس، فعالیت برای تشکیل کانون
شوراهای منطقه ای و کنگره استانی، جمع آوری امضاء و ارسال طومار (طومار هشت
شورای اصفهان، که خواستار تشکیل کنگره هستند، طومار قند شیروان برای تشکیل شورا،
طومار کارگران شیشه سازی همدان به طول دو متر و عرض نیم متر با حدود یک هزار
امضاء در تایید قطعنامه کنگره پنجم شوراها). درشت نویسی قطعنامه کنگره تهران (در
پالایشگاه ولیفت تراک سازی تبریز) تکثیر این قطعنامه (در کبریت سازی ممتاز و ایرم
آذربایجان)...

2- در همین هفته، بازتاب بحث های مربوط به پیش نویس و چگونگی جلسات مهم هفته قبل
در بین کارگران، موجب شده است که بیش از پیش توجه کارگران به وجود و ماهیت
"خط"ها در مسائل کارگری جلب شود و آنچه که مهم است، بیش از پیش از مواضع مستقل
طبقاتی در این مسائل مورد گفتگو و تبادل نظر قرار گیرد.

در این بحث های روشنگرانه می توان روی هشجاری و آگاهی کارگران آگاه مسلمان و
نمایندگان خط امامی و مسئولان متعهد و همه طرفداران پیگیر انقلاب حساب کرد. زیرا که
در مقابل خط توکلی و شیوه شانناژ او، خط امامی ها می ایستند.

دو نمونه ذکر کنیم: در "پارس خودرو" آقای محمدی نماینده گرگان صحبت کرد. او توطئه
های آمریکا را فاش ساخت، تلاش برای سرنگونی انقلاب و تروریسم اقتصادی و توطئه
سرمایه داران را توضیح داد و از خواست های به حق کارگران دفاع کرد. در "سایبا" آقای
طباطبایی نماینده مجلس از ۱۳ آبان تجلیل کرد و سیمای لیبرال ها و دولت موقت را فاش
ساخت. وی گفت: "کارگران و مردمی که از وضع انتقاد دارند، به حق ناراضی هستند. ولی
ضد انقلاب نیستند. وی به وجود افراد ناباب در دستگاه های اجرایی و روحانیت اشاره کرد و
گفت: "دشمن در هر چهره افشا خواهد شد." او در مورد آزادی احزاب گفت: احزابی مانند
"حزب توده و اکثریت" با این که افکار غیر اسلامی دارند، آزادند، چون قانون اساسی و نظام
را قبول دارند."

این گونه موضع گیری ها را، در مقابله خط توکلی، باید به اطلاع کارگران رسانید و همچنین
موضع گیری های محافل روحانی خط امامی را، که سرسختانه با سرمایه داری مخالفت می
کنند، زیرا آنها عملا در مقابل اسلام نمایی مسئولان وزارت کار، یا دقیق تر بگوییم، کارگر
ستیزی زیر نام اسلام مسئولان وزارت کار قرار می گیرند. مثلا آگاه ساختن کارگران و
مسلمانان متعهد و انجمن ها و شوراها از نوشته های آیت الله حسین نوری، که هفته هاست در
مجله "پاسدار اسلام" در زمینه اقتصاد اسلامی و ظلم و فساد سرمایه داری منتشر می شود،
لازم است. این مجله متعلق به "دفتر تبلیغات اسلامی قم" است و نوشته ای مذکور نشان می
دهد، که چرا و چه کسانی می گویند قانون کار آقای توکلی اسلامی هم نیست. مقاله آیت اله
حسین نوری در شماره آذر ماه زیر عنوان "مفاسد سیستم سرمایه داری"، در باره استثمار
شوم سرمایه داری و "ظلم گسترده" آن صحبت می کند وی می نویسد،

"سرمایه داری می کوشد تا کارگران محروم زحمتکش را هر چه بیشتر استثمار کند و در حالی که هر روز ساعات کار او را بالا می برد، مزد کمتری نیز به او می پردازد... کارگر فقط آن قدر عایدی و درآمد دارد، که حداقل معیشت خود و خانواده ایی را در حد بسیار پایین و جلوگیری از مرگ ناشی از گرسنگی تامین کند... با تمام این مظالم هر گاه کارگران برای دستیابی به اندکی رفاه و تامین زندگی بهتر اقدام به کوچک ترین اعتراض بکنند، با اعمال زور و فشار به شدت سرکوب می شوند."

این سخنان آیت اله نوری در مجله "پاسدار اسلام" درست در رد "روح حاکم بر لایحه" است.

3- در ضمن این برخوردها و آشنایی با جریان گردهمایی ها بیشتر معلوم می شود که مسئولان وزارت کار برای ساکت کردن و مرعوب کردن کارگران از حربه "توده ای ستیزی" استفاده می کنند و می کوشند با این بهانه، که این یا آن حرف، "حرف توده ای" هاست، کارگران را خاموش کنند. این مسئله بیش از هر وقت دیگر در برابر ما این وظیفه را قرار می دهد، که با توجه به شرایط مشخص، روشن کنیم که "حرف توده ای ها" چیست و چرا سخن آن ها، سخنی است در دفاع از انقلاب و از منافع حقه طبقه کارگر، سخنی است در افشای سیمای سرمایه داری و عواقب شوم آن و نحوه عمل ایادی و وابستگان آن، سخنی است در راه اتحاد با همه نیروهای انقلابی و مدافع کارگران، و زحمتکشان و در حمایت صمیمانه از مسئولان متعهد و خط امامی، که با مدافعان خط سرمایه داری در نبردند، و بالاخره سخنی است در نشان دادن راه های واقعی و موثر حق طلبی و دفاع از انقلاب و از منافع کارگران.

آقای توکلی در شهر صنعتی قزوین گفت که: "با این قانون همه مراجع موافقت فقط کمونیست ها و توده ای ها و اکثریتی ها مخالفتند."

این حربه ناپاکی است برای ترساندن و خاموش کردن صدای همه مخالفان پیش نویس ارتجاعی قانون کار. توده ای ها، هر جا که امکان داشته باشند، باید به نوبه خود نشان دهند، که چرا و از چه مواضع طبقاتی با این پیش نویس، که مخالف منافع انقلاب و طبقه کارگر و قانون اساسی و کلا ارتجاعی است، مخالف هستند و هم چنین روشن کنند که در این مخالفت نه تنها آن ها، بلکه مسئولان مسلمان انقلابی و شوراهای و انجمن های اسلامی و فعالین خط امامی نیز شریکند.

آقای وزیر کار در سفر اخیر خود به مازندران در سخنرانی خود در "البرز مرکزی" گفت:

"تا آخرین قطره خون خود در مقابل حزب توده و اکثریت ایستادگی می نمایم."

باید با دفاع از موضع حزب، که همان مواضع طبقه کارگر و دفاع از انقلاب است، نشان داد که این "ایستادگی" جز دفاع از خط سرمایه داری تا آخرین قطره خون (!) و ناراضی تراشی و تضعیف پایگاه انقلاب، معنایی ندارد.

آقای توکلی در کارخانه گونی بافی قائم شهر گفت: "قانونی که من تهیه کرده ام، اسلامی است. کسانی که می گویند قانون کار من اسلامی نیست، از توده ای ها و اکثریت خط می گیرند."

بدین ترتیب، آقای توکلی تمامی آن انجمن های اسلامی و شوراهای اسلامی کانون های هماهنگی و مسئولان سرشناس کارگری را تحت شانتاژ قرار می دهد و به آن ها مارک "خط گرفتن" از حزب توده ایران و سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) را می زند. پس تا آن جا و در هر جا که ممکن است، باید کارگران بدانند که خط حزب توده ایران چیست و حزب توده ایران به چیزی جز عمیق ترین منافع طبقه کارگر و امر تعمیق انقلاب متکی نیست، بدانند که با این گونه برچسب ها نباید از میدان به در روند و باید دوست و دشمن را باز شناسند. در ضمن باید این را هم به گویم که: این خود یک سند افتخار برای حزب توده ایران و سازمان فدائیان خلق ایران (اکثریت) است، که پیشنهادها و نظریاتشان عینا منطبق با خواست های کارگران ایران است.

وظایف مشخص در این زمینه

رفقا! حوادث این هفته، به دنبال رویدادهای چند هفته اخیر، بار دیگر اهمیت و حساسیت مسائل کارگری و در مرکز آن ها قانون کار را ثابت می کند. اهمیت پس گرفتن این پیش نویس و تدوین یک قانون کار مترقی و انقلابی، مطابق با قانون اساسی و روند انقلاب بر کسی پوشیده نیست. قانون کار، در ردیف قانون دولتی کردن بازرگانی خارجی و قانون اصلاحات ارضی بنیادی و قانون حدود مالکیت ها، در رده اول قوانین بنیادی اقتصادی- اجتماعی قرار دارد، که تدوین و اجرای آن ها، سرنوشت انقلاب و آینده آن را تعیین خواهد کرد، آن را از مسخ شدن و تباه شدن نجات خواهد داد و جمهوری اسلامی را به سوی تثبیت و تحکیم خواهد برد. بنابراین، وظیفه همه ماست که همه کوشش خود را در این هنگام، که مسئله حاد شده است، به کار بریم تا:

1) همه زحمتکشان، کارگران موسسات صنعتی به طور همه جانبه مسئله پیش نویس قانون را مورد بحث قرار دهند و ارتجاعی بودن آن و مغایرت آن با منافع طبقه کارگر و با قانون اساسی را نشان دهند.

2) با طرح مسئله قانون کار و لزوم تدوین یک قانون انقلابی و مترقی و مدافع منافع طبقاتی کارگران، اصولاً مسائل عام و کلی نیز مربوط به اهمیت و نقش طبقه کارگر در جامعه و در جریان انقلاب و جای آن در نظام جمهوری اسلامی ایران را مطرح کنیم و برخورد حق طلبانه، مستقلانه و آگاهانه طبقه کارگر در دفاع از انقلاب و منافع حقه خویش و همه زحمتکشان تکیه کنیم.

3) تفاوت بین "خط"ها در این زمینه رویارویی آن ها را، چه در دستگاه دولتی و چه در بین روحانیون، نشان دهیم و کارگران را آگاه سازیم، که در این عرصه یکی از شدیدترین نبردها بین خط امامی ها و جریان مخالف و همه طیف طرفداران سرمایه داری درگیر است.

4) سیاست و مشی حزب توده ایران را در این مسئله و مواضع طبقاتی آن را در دفاع و منافع طبقه کارگر توضیح دهیم و مطابق با امکانات، برجو شانناژ و اربعایی که هواداران خط مدافع سرمایه داری در ایجاد آن می کوشند، ضربات جدی وارد کنیم و مواضع حزب را به آگاهی کارگران برسانیم.

رفقا! برای رسیدن به این هدف ها، همان طور که در هفته های اخیر تاکید داشته ایم و باید حداکثر توجه را به این مسئله معطوف کرد، باید خود ما عمیقاً با مسائل کارگری آشنا شویم، تا بتوانیم برای بالا بردن سطح بینش طبقاتی کارگران مفید واقع شویم. توصیه می کنیم که: وسیعاً مسائل مربوط به کارگران و پیش نویس قانون کار را مورد بحث و بررسی قرار دهید. در درجه اول باید به "پرسش و پاسخ" رفیق کیانوری، مورخ 21 آبان ماه 61، بخش مربوط به مسائل کارگری و قانون کار، دقیقاً توجه شود. باید مطالب کارگری تحلیل هفتگی، که در سه هفته اخیر در راس مطالب تحلیل بود (نیمه دوم آبان و نیمه اول آذر) مطالعه شود و هم چنین به سایر انتشارات و جزوات و مطالب منتشره در روزنامه ها باید مراجعه شود. اضافه کنیم که: نتایج کار و ثمره فعالیت خود و اظهارنظرها و پیشنهادهای برخاسته از تجربه را باید فرستاد، تا مورد استفاده عمومی قرار گیرد.

راه توده ۲۰۸ ۲۰۰۹، ۱۲، ۰۱